

Sygn. akt I CSK 44/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 sierpnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Wojciech Katner

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa K. M.

przeciwko M. M.

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej K. M.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 10 sierpnia 2017 r.,

skargi kasacyjnej pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 24 maja 2016 r., sygn. akt VI ACa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania i
rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

K. M. wniosła przeciwko M. M. pozew o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niej umowy z dnia 14 lipca 2008 r. zawartej pomiędzy pozwaną a K. M.,

a dotyczącej przeniesienia własności nieruchomości położonej przy ul. P. w W. Powódka wskazała, że posiada wierzytelność w stosunku do swojego ojca K. M. na kwotę 1 200 000 zł, która wynika z umowy pożyczki z dnia 22 kwietnia 2008 r.

Pozwana, wnosząc o oddalenie powództwa, podniosła brak przesłanek do uwzględnienia powództwa opartego na podstawie art. 527 k.c. Zarzuciła m.in., że powódka nie posiada wierzytelności w stosunku do K. M., gdyż umowa pożyczki, z której wynika ta wierzytelność, jeżeli nawet została zawarta, to miała charakter pozorny. Podniosła także, iż dłużnik - K. M. posiada majątek w postaci nieruchomości w K. o wartości 8 mln zł obciążonej na kwotę około 4 mln zł, co pozwala zaspokoić wierzytelność powódki.

K. M., jako interwenient uboczny po stronie pozwanej, wniósł o oddalenie powództwa i zaprzeczył istnieniu wierzytelności.

Wyrokiem z dnia 9 marca 2015 r., Sąd Okręgowy w W. uznał za bezskuteczną umowę sprzedaży zawartą pomiędzy M. M., a K. M. w dniu 14 lipca 2008 r. w przedmiocie przeniesienia własności nieruchomości położonej w W., przy ul. P., dla której Sąd Rejonowy w W. prowadzi księgę wieczystą (...) - w zakresie wierzytelności K. M., wobec K. M. w kwocie 1 180 000 zł, wynikającej z umowy pożyczki zawartej przez K. M. z K. M. w dniu 22 kwietnia 2008 r. i oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Sąd ustalił, że w dniu 30 lipca 2007 r. K. M. otrzymała od ojca K. M. darowiznę w wysokości 3 100 000 zł. W dniu 29 listopada 2007 r. zawarła z ojcem umowę pożyczki na kwotę 3 100 000 zł, którą strony rozwiązały w dniu 22 kwietnia 2008 r. W tej samej dacie K. M., jako pożyczkodawca, zawarła z K. M., jako pożyczkobiorcą, umowę pożyczki na kwotę 1 200 000 zł. K. M. potwierdził otrzymanie kwoty pożyczki i zobowiązał się ją zwrócić po uzyskaniu kredytu bankowego przez „K.” spółkę z o.o. w W., nie później niż do 31 grudnia 2008 r. K. M. poddał się egzekucji odnośnie do powyższego zobowiązania na rzecz powódki w trybie art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c. w akcie notarialnym, sporządzonym przez notariusza K. N. w dniu 22 kwietnia 2008 r., któremu postanowieniem z dnia 13 stycznia 2011 r. została nadana klauzula wykonalności.

M. M. i K. M., przed zawarciem związku małżeńskiego, umową z dnia 14 grudnia 2000 r., wyłączyli małżeńską wspólność ustawową, a umową z dnia 14 lipca 2008 r., pozostając w związku małżeńskim, zawarli umowę sprzedaży, na mocy której M. M. kupiła od K. M. za kwotę 2 000 000 zł nieruchomość położoną w W. przy ul. P. Cena miała być uiszczona do dnia 20 sierpnia 2008 r. M. M. posiadała środki finansowe na pokrycie ceny; sprzedała w latach 2002, 2003, 2006 spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu przy ul. C. w W. za kwotę 140 000 zł, mieszkanie przy ul. P. w W. za cenę 74 000 zł oraz prawo użytkowania wieczystego gruntu i własność znajdującego się na nim budynku w miejscowości K. za cenę 2 000 000 zł. W dniu 21 sierpnia 2008 r. pozwana sprzedała udziały w „K.” spółce z o.o. w W. za kwotę 2 500 000 zł, którą wcześniej na podstawie dwóch umów darowizny z 2007 r. otrzymała od męża K. M. Pozwana w sierpniu - wrześniu 2008 r. dokonała przelewów na konto K. M. w łącznej wysokości 2 010 000 zł. W latach 2005 - 2011 pozwana wraz z K. M. dokonywali spłat kredytu zaciągniętego przez powódkę.

Począwszy od 2008 r. K. M. znalazł się w trudnej sytuacji finansowej, wynikały one z nieudanych inwestycji. O tym stanie rzeczy wiedziała jego rodzina i żona M. M.

K. M. nie zwrócił K. M. kwoty stanowiącej przedmiot umowy pożyczki. Powódka wszczęła postępowanie egzekucyjne na podstawie aktu notarialnego nr (...)/2008 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Pismem z dnia 1 marca 2012 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w W. dokonał zajęcia wynagrodzenia za pracę i zasiłku chorobowego. W piśmie z dnia 25 maja 2012 r. zaświadczył, iż egzekucja jest bezskuteczna. W toku postępowania egzekucyjnego K. M. spełnił świadczenie na rzecz K. M. z tytułu umowy pożyczki z dnia 22 kwietnia 2008 r. w kwocie 20 000 zł.

Pismem z dnia 24 października 2012 r., Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w M. dokonał zawiadomienia K. M. o wszczęciu egzekucji, w tym egzekucji z nieruchomości w K., dla której prowadzona jest KW nr (...)/3. Z nieruchomości tej prowadzone są egzekucje kilku wierzycieli K. M. Ich należności bez kosztów egzekucyjnych i bez uwzględnienia wierzytelności powódki wynoszą:

Przedsiębiorstwa Produkcyjno Usługowego E. Sp. J. w N. - 9 648 542,11 zł, Skarbu Państwa - Starosty N. - 65 931,18 zł, Banku (...) w K. - 262 969,71 EURO i 211 346,21 USD. Na rzecz Banku (...) w K. ustanowione są dwie hipoteki w wysokościach 510 000 USD i 480 515,43 EURO, na rzecz Skarbu Państwa - 120 238 zł, na rzecz Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowo - Usługowego „E.” sp. z o.o. w N. - 350 000 zł, na rzecz „J.” S.A. w K. - 95 000 zł. Wartość rynkowa nieruchomości dłużnika położonej w K., obejmującej trzy działki opisane księgami wieczystymi nr (...)/3, (...)/1 i (...)/2 wynosi około 8 866 000 zł.

Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione w znacznej części. Powódka nie wykazała, że umowa z dnia 14 lipca 2008 r. była czynnością pozorną. Wykazała natomiast istnienie wierzytelności i pokrzywdzenie wierzyciela. Zbycie przez dłużnika nieruchomości położonej w W. przy ul. P. spowodowało stan niewypłacalności dłużnika. Bez znaczenia pozostawała okoliczność, iż z tytułu zawarcia tej umowy dłużnik otrzymał ekwiwalent w postaci kwoty stanowiącej cenę sprzedaży. Sąd Okręgowy wskazał, że zapłacona cena sprzedaży nie znajduje się w majątku dłużnika, ani też nie posłużyła mu do zaspokojenia wierzycieli, w tym powódki. Pozwana nie wykazała, aby jako małżonka dłużnika nie zdawała sobie sprawy z jego sytuacji majątkowej. Sąd oddalił powództwo w zakresie kwoty 20 000 złotych, gdyż sama powódka zeznała, iż uzyskała zaspokojenie tej wierzytelności w tym zakresie.

Apelacje pozwanej oraz interwenienta ubocznego wniesione od wyroku Sądu pierwszej instancji zostały oddalone wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 24 maja 2016 r. Sąd drugiej instancji uznał za nieuzasadnione podniesione w apelacjach zarzuty naruszenia prawa procesowego oraz prawa materialnego. W szczególności ocenił, że nie doszło do naruszenia art. 530 k.c., gdyż apelujący usiłowali zrównać znaczenie pojęć istnienia wierzytelności i wymagalności wierzytelności, co nie mogło być zaaprobowane. Dla oceny roszczenia powódki przez pryzmat art. 527 k.c. bez znaczenia pozostaje, kiedy wierzytelność powódki stała się wymagalna, decydujące znaczenie ma samo istnienie wierzytelności.

Sąd Okręgowy nie naruszył także art. 527 k.c. i art. 83 k.c., ustalając, że istnieje wierzytelność w kwocie 1 180 000 zł podlegająca ochronie. Zasadnie

bowiem Sąd pierwszej instancji oddalił wnioski dowodowe zmierzające do badania pozorności umowy pożyczki. Interwenientowi ubocznemu znana była właściwa ścieżka wzruszenia tytułu wykonawczego. Interwenient próbował zainicjować odrębne postępowanie w przedmiocie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności. Przez pewien czas postępowanie w sprawie pozostawało nawet zawieszone do czasu rozstrzygnięcia w odrębnym procesie kwestii pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności. Sąd Okręgowy zasadnie odmówił badania przesłanek z art. 83 k.c. w tym postępowaniu, gdyż pozostawał związany istnieniem w obrocie prawnym tytułu wykonawczego wykazującego wierzytelność powódki. Rozważanie tej kwestii w tym postępowaniu naruszałoby normę art. 365 § 1 k.p.c. Istnienie tytułu wykonawczego obejmującego wierzytelność powódki oznaczało niedopuszczalność nie tylko dokonywania ustaleń sprzecznych z treścią tytułu, ale nawet przeprowadzania postępowania dowodowego w tym zakresie. Z tych względów zarzuty naruszenia art. 527 k.c. oraz naruszenia przepisów postępowania w postaci: art. 227 w zw. z art. 232 k.p.c. przez bezzasadne oddalenie wniosków dowodowych, a także naruszenia art. 333 k.p.c. były niezasadne.

Sąd Apelacyjny za nietrafny uznał także zarzut wadliwego ustalenia przez Sąd Okręgowy, że czynność prawna w postaci sprzedaży nieruchomości zawarta w dniu 14 lipca 2008 r. pomiędzy pozwaną a interwenientem ubocznym, została dokonana ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela w osobie powódki, mimo że nie został wykazany po stronie interwenienta zamiar bezpośredni pokrzywdzenia wierzyciela istniejący w chwili zawierania umowy sprzedaży. W sprawie miał bowiem zastosowanie art. 527 § 3 k.c. statuujący domniemanie prawne, które nie zostało obalone. Dłużnik miał świadomość, że czynność prawna przez niego dokonana może spowodować dla ogółu wierzycieli niemożność zaspokojenia się. Świadomość ta istniała w chwili dokonania czynności prawnej. Do przyjęcia świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli wystarczy, by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności.

Pomimo tego, że jak twierdzą pozwana i interwenient uboczny, do majątku dłużnika wpłynął ekwiwalent uzyskany w ramach ceny sprzedaży, poza sporem pozostaje i wynika to wprost ze stanu postępowania egzekucyjnego, iż dłużnik

(interwenient uboczny) nie jest w stanie zaspokoić powódki i nie wykazał, aby ekwiwalent uzyskany za sprzedaną nieruchomość pozostawał w jego majątku lub posłużył mu do zaspokojenia wierzycieli. Dłużnik staje się niewypłacalny w wyższym stopniu wtedy, gdy wierzyciel zaspokojenie może uzyskać, ale z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka, zaś jego pokrzywdzenie powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wniosła pozwana, która zaskarżyła go w całości. W ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 1 pkt 2 k.p.c. zarzuciła naruszenie przepisów:

- art. 365 § 1 k.p.c. w zw. z art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c. oraz art. 783 § 1, § 1⁴ oraz § 2 k.p.c. oraz § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (Dz.U. z 2014 r., poz. 1092 ze zm.), poprzez uznanie, że Sądy orzekające w niniejszej sprawie pozostawały związane istnieniem w obrocie prawnym tytułu wykonawczego wykazującego wierzytelność powódki, tj. aktu notarialnego z 22 kwietnia 2008 r. (Rep. A nr (...)/2008) obejmującego oświadczenie interwenienta ubocznego o poddaniu się egzekucji (art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c.), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w W. z dnia 13 stycznia 2011 r. (sygn. akt I Co (...)), co stanowiło o niedopuszczalności dokonywania jakichkolwiek ustaleń w zakresie pozorności umowy pożyczki z 22 kwietnia 2008 r., z której powódka wywodzi swoją wierzytelność, a co za tym idzie nieistnienia wierzytelności objętej niniejszą skargą pauliańską, podczas gdy akt notarialny obejmujący oświadczenie o poddaniu się egzekucji zaopatrzony w klauzulę wykonalności nie jest orzeczeniem stwierdzającym istnienie i wymagalność wierzytelności oraz ważność umowy, z której ona wynika, lecz wyłącznie dokumentem ułatwiającym egzekucję wierzytelności. Jakkolwiek, postanowienie Sądu o nadaniu klauzuli wykonalności jest orzeczeniem, to jednak ma ono walor jedynie formalny. Sąd w postępowaniu klauzulowym ogranicza się do badania tytułu egzekucyjnego pod względem formalnym opierając się wyłącznie na prawie procesowym, bez badania merytorycznoprawnej podstawy istnienia i wymagalności wierzytelności, tym samym niedopuszczalne było uznanie, że sądy orzekające w niniejszej sprawie

związane były tytułem wykonawczym (treścią aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji wraz z postanowieniem o nadaniu klauzuli wykonalności) w zakresie stwierdzenia, że umowa pożyczki została zawarta ważnie, a nie jedynie dla pozoru (art. 83 k.c.). Wynikający z istoty prawomocności orzeczeń sądowych stan związania ograniczony jest do rozstrzygnięcia zawartego w sentencji wyżej wymienionego postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności (w brzmieniu: „(...) stwierdza, że niniejszy tytuł uprawnia do egzekucji w całości oraz poleca wszystkim organom, urzędom oraz osobom, których to może dotyczyć, aby postanowienia tytułu niniejszego wykonały, a gdy o to prawnie będą wezwane, udzieliły pomocy”); w przypadku postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności, związanie dotyczy wyłącznie formalnych aspektów, takich jak stwierdzenie, że dany dokument jest tytułem egzekucyjnym, o którym mowa w art. 777 k.p.c., oraz że roszczenie nadaje się do wykonania w drodze egzekucji;

- art. 227 i art. 217 § 1 w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 365 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że Sądy orzekające w niniejszej sprawie nie mogły przeprowadzić postępowania dowodowego w zakresie istnienia wierzytelności powódki, tj. ustalenia, czy umowa pożyczki z 22 kwietnia 2008 r., z której powódka wywodzi swoją wierzytelność, była obarczona wadą pozorności (art. 83 k.c.) i jako taka jest nieważna, zaś kwota pożyczki nie została wręczona K. M., bowiem Sądy te były związane tytułem wykonawczym obejmującym wierzytelność powódki, w postaci aktu notarialnego z 22 kwietnia 2008 r. (Rep. A nr (...)/2008) obejmującego oświadczenie interwenienta ubocznego o poddaniu się egzekucji (art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c.), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w W. z dnia 13 stycznia 2011 r. (sygn. akt I Co (...)), podczas gdy strona jest obowiązana wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzi skutki prawne, zaś przedmiotem dowodu powinny być fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, zatem w sytuacji powołania się przez pozwaną na pozorność umowy pożyczki, brak wręczenia kwoty pożyczki, a w konsekwencji nieistnienie wierzytelności, której ochrony w niniejszym postępowaniu domaga się powódka, konieczne było ustalenie tych faktów, jako że miały one dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy kluczowe znaczenie - gdyby po przeprowadzeniu postępowania dowodowego okazało się, że umowa pożyczki jest obarczona wadą

pozorności, to powództwo podlegałoby oddaleniu, z uwagi na brak istnienia wierzytelności chronionej skarga pauliańska i brak przymiotu dłużnika i wierzyciela po stronie odpowiednio K. M. oraz K. M. Sądy nie były związane aktem notarialnym o poddaniu się egzekucji zaopatrzonym w klauzulę wykonalności w zakresie ustalenia faktu ważności umowy pożyczki oraz istnienia wierzytelności przysługującej powódce i powinny samodzielnie dokonać odpowiednich ustaleń w tym zakresie.

Wskazując na powyższe naruszenia prawa procesowego pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi, który wydał orzeczenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Prawomocne orzeczenie wywołuje skutki określone w art. 365 i art. 366 k.p.c. W związku z treścią tych przepisów w doktrynie rozróżnia się prawomocność materialną oraz powagę rzeczy osądzonej. W innych wypowiedziach traktuje się prawomocność materialną jako kategorię nadrzędną wyposażoną w aspekt pozytywny w postaci mocy wiążącej i negatywny, stanowiący przeszkodę do wytoczenia powództwa (powaga rzeczy osądzonej). Pozytywny aspekt prawomocności materialnej - wynikający z art. 365 k.p.c. - aktualizuje się w innym postępowaniu i zakłada brak tożsamości przedmiotu procesu. W drugim postępowaniu, w którym dochodzi się innego żądania, zachodzi natomiast potrzeba rozstrzygnięcia zagadnienia rozstrzygniętego już w pierwszym prawomocnie zakończonym postępowaniu. W kolejnym postępowaniu sąd obowiązany jest przyjąć, że zagadnienie to kształtuje się tak, jak zostało to ustalone w prawomocnym wyroku. Ponowna analiza prawna tego zagadnienia jest niedopuszczalna, a w konsekwencji bezprzedmiotowe jest dokonywanie nie tylko jego oceny prawnej, ale także prowadzenia postępowania dowodowego i dokonywania ustaleń faktycznych istotnych dla oceny prawnej tego zagadnienia. Moc wiążąca prawomocnego orzeczenia ograniczona jest tylko do tego, o czym orzekł sąd w prawomocnym orzeczeniu. Mocą wiążącą prawomocnego orzeczenia nie są nawet objęte kwestie prejudycjalne, które sąd przesądził, dążąc do rozstrzygnięcia o żądaniu i których rozstrzygnięcie znajduje się poza sentencją.

Z prawomocności materialnej korzystają wyroki (oraz orzeczenia, którym z mocy przepisów szczególnych nadano taką samą moc m.in. nakazy zapłaty wydane w postępowaniu nakazowym, upominawczym oraz elektronicznym postępowaniu upominawczym) oraz postanowienia co do istoty sprawy wydane w postępowaniu nieprocesowym. Kontrowersje budzi to, czy z mocy wiążącej, o której mowa w art. 365 k.p.c., korzystają wszystkie postanowienia sądu oraz jakie są tego skutki. Mimo tych kontrowersji podnosi się, że z tego atrybutu powinny korzystać postanowienia kończące postępowanie w sprawie. Skutki określone w art. 365 k.p.c. nie wywołują natomiast akty, które nie mają charakteru orzeczeń (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 28 września 1937 r., C.I. 2648/36, Zb. Orz. 1938, nr 7, poz. 322, orzeczenie z dnia 26 października 1936 r., C.II. 1371/36, Zb. Orz. 1937, nr 4, poz. 160). Dotyczy to także pozasądowych tytułów egzekucyjnych, w tym aktu notarialnego, w którym dłużnik poddał się egzekucji. Konsekwencją wyżej przedstawionego stanu rzeczy jest to, że skutki, o których mowa w art. 365 k.p.c., wynikające z prawomocnego postanowienia sądu o nadaniu klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, w którym dłużnik poddał się egzekucji, są ograniczone, gdyż zredukowane do prejudycjalnego przesądzenia o kwestiach, o których orzekł sąd w tym postępowaniu. W odniesieniu do aktu notarialnego, w którym dłużnik poddał się egzekucji, nadawana klauzula wykonalności ma charakter deklaratoryjny. Zakres kognicji sądu w tym postępowaniu jest ograniczony w zasadzie do zagadnień proceduralnych, tj. zbadania występowania przesłanek procesowych, ustalenia, czy określony akt spełnia wymagania przewidziane w przepisach dla danego rodzaju tytułu egzekucyjnego, stwierdzenia, czy dany akt, ze względu na swoją treść, nadaje się do wykonania w drodze egzekucji, oraz ustalenia, czy wystąpiło zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie tytułu egzekucyjnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2008 r., III CZP 155/07 OSNC 2009, nr 3, poz. 42). W postępowaniu klauzulowym - jak to wyjaśniono w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2010 r., III CZP 65/10 (OSNC 2011, nr 3, poz. 27) - zagadnienia materialnoprawne badane są w wąskim zakresie - i w ograniczony sposób - wynikający z mocy przepisów szczególnych (por. art. 788 art. 787- 787¹ i art. 792 k.p.c.). Nie można więc mówić, aby w tym postępowaniu

doszło do rozpoznania sprawy cywilnej („osądzenia sprawy”). W szczególności w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, w którym dłużnik poddał się egzekucji (art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c.), nie jest dopuszczalna ocena ważności czynności prawnej (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2008 r., III CZP 155/07). W ostatniej z powołanych uchwał wskazano także na istotną różnicę pomiędzy powództwem skierowanym przeciwko prawomocnemu wyrokowi zaopatrzonemu w klauzulę wykonalności a powództwem zwróconym przeciwko aktowi notarialnemu zaopatrzonemu w taką klauzulę. W pierwszym wypadku niedopuszczalne jest kwestionowanie istnienia obowiązku, gdyż w tym zakresie wyrok korzysta z powagi rzeczy osądzonej, natomiast w przypadku aktu notarialnego dłużnik egzekwowany może skutecznie podnosić nawet zarzut, że obowiązek świadczenia w ogóle nie powstałby zasadny (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 19.05.1961 r., 1 CR 540/60, OSNCP 1963, nr 3, poz. 53). Z tych przyczyn zarzut naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. w zw. z art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c. oraz art. 783 § 1, § 1¹ oraz § 2 k.p.c. oraz § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (Dz.U. z 2014 r., poz. 1092 ze zm.).

W konsekwencji za uzasadniony należy uznać także zarzut naruszenia art. 227 i art. 217 § 1 w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 365 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że Sądy nie mogły przeprowadzić postępowania dowodowego w zakresie istnienia wierzytelności powódki, tj. ustalenia, czy umowa pożyczki z dnia 22 kwietnia 2008 r., z której powódka wywodzi swoją wierzytelność, była obarczona wadą pozorności (art. 83 k.c.) i jako taka jest nieważna, zaś kwota pożyczki nie została wręczona K. M., bowiem Sądy te były związane tytułem wykonawczym obejmującym wierzytelność powódki, w postaci aktu notarialnego z 22 kwietnia 2008 r. (Rep. A nr (...)/2008) obejmującego oświadczenie interwenienta ubocznego o poddaniu się egzekucji, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w W. z dnia 13 stycznia 2011 r. (sygn. akt I Co (...)). Z ochrony przewidzianej w art. 527 § 1 k.c. może korzystać jedynie wierzyciel dłużnika, który dokonał kwestionowanej akcji pauliańskiej czynności prawnej z osobą trzecią. Musi on więc wykazać, zgodnie z art. 6 k.c., istnienie wierzytelności podlegającej ochronie. Pozwana na tej podstawie prawnej osoba trzecia może kwestionować

istnienie tej wierzytelności. Pozwany w sprawie zainicjowanej skargą pauliańską w razie uwzględnienia powództwa nie ma statusu dłużnika wobec wierzyciela, który wytoczył przeciwko niemu tę skargę. Przyjmuje się bowiem, że w takim przypadku jest zobowiązany jedynie do znoszenia egzekucji. Zatem osoba trzecia nie mogłaby kwestionować istnienia wierzytelności po stronie powoda, który wystąpił ze skargą pauliańską w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego. Akceptacja stanowiska Sądów obu instancji oznaczałaby zatem, że pozwany, który dokonał czynności zaskarżonej akcją pauliańską z dłużnikiem, byłby pozbawiony możliwości podważenia istnienia jednej z przesłanek materialnoprawnych tego powództwa, jakim jest istnienie chronionej wierzytelności w stosunku do dłużnika, który dokonał kwestionowanej tym powództwem czynności prawnej.

Z tych względów na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 2 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. orzeczono, jak w sentencji.

jw

r.g.